

Minnisvarðin á Argjum varð avdúkaður á 120 degnum fyri keypinum. Í dag hittast eftirkomarar hjá Andrassi við minnisvarðan.

Øll í familju

Í dag verður familjudagur á Argjum. 164 fólk hittast í kirkjuni kl. 16.00 og haðani fara tey út til minnisvarðan. Um kvöldið verður so veitsla í Róðrarneystinum.

Hesi 164 fólkinu hava eitt felags: sama uppruna. Ein sonur Andrassar Mortansson, sum í 1828 keypti Argir, var Mortan. Sonur hansara var Dánjal Pauli og sonur hansara kallaðist cisini Mortan. Og hann átti 12 børn. Sjey teirra eru á lívi enn og tað eru tey og teirra fólk, sum í dag hittast á Argjum.

Maja Dalsgarð á Argjum, sum er ein dóttir Mortans, sigur, at fyrirreikingarnar hava gingið væl og undirtøkan er góð. Fólk koma bæði norðanefir og sunnanefir og úr Danmark eru komin eini 30.

Tað var Richard Mortensen, sum kom við hugskotinum at byggja kirkju á Argjum. Tað verður tí hildið vera hóskandi at byrja familjudagin í kirkjunni. Úti við minnisvarðan fer Johannes Mortensen at greiða frá, hvussu Andrass Mortansson keypti Argir.

hd

John Gustavsen:

John Gustavsen um borð á Pride úti fyri Svinoyar byggd. Myndin er tikin á útferðini lleygardagin í síðstu viku.

Sami sum vágar

- Bókmentasøgan hjá samunum er ikki skrivað enn og verður tað kanska ikki í bræði. Samarnir skrivur ov fáar bókur. Nógvir ungir rithøvundar fáa ikki bókur sínar útgivnar, tí forløg eru farin av knóranum. Slíkt orkymalar, sigur John Gustavsen úr Noregi, sum er útbúgvinn lærari, en nú er hann journalistur, rithøvundur, fyrilestrahaldari og talsmaður hjá samunum.

- Tað hevur stóran týdning fyri okkum samar at hava samband við hinar smáu tjóðirnar í Norðurlondum, sigur John Gustavsen.

- At hitta íslendingar, grønlandingar, áleendingar og føroyingar er bæði gleðiligt og gagnligt. Tað er lögð at vera á slíkari stevnu, har Norðurlond hittast. Enskt hótir tey stóru, altjóða bylgjan skolar yvir mentan teirra. Samstundis fáa vit samar framvegis ikki okkara egna mál á prent!

Orð og mynd: Mette Bleken

- Tíbetur hava samarnir nú nóg stórt sjálvsálit at viðurkenna, at vit eru veik og hava brúk fyri hjálp - eisini í bókmentunum, sigur John Gustavsen, sum var á norðurlendsku rithøvundastevnunni í Klaksvík í síðstu viku.

Tá vatnorkuverkið í Alta/Kautokeino varð bygt, blivu viðurskiptini hjá samunum umrødd og áhugamálini hjá samunum komu fram í ljósið. Orsøkin var fyrst og fremst, at samarnir sjálvir høvdu fingið stórri sjálvsálit og orku til at taka ímóti avbjóðingunum.

Útbúgvingsarmfelagið hevur veitt teimum sjálvsálit og høvi til at taka lut í nútíðar menningini. Nú kundu tey royna at gera okkurt og sjálvi seta treytir. Harafturat eru norskir myndugleikar farnir at fata ábyrgd sína móti samiska fólkinum.

Seta vit samaspuvningin í samband við norðurlendsk framtíðarútlit, er viðferðin ymisk, samarnir fáa í londunum. Noregur er á odda. Myndugleikarnir (fyrirverandi ríkisstjórnin hjá Brundtland) hava sagt, teir vilja vera í fremstu røð at vera lagaligir móti upprunafólkinum, Svøríki heldur aftur. Har er eitt

samiskt vandamál, sum landið ikki hevur greitt og ikki tykist hava hug at loysa. Svøríki hevur til dømis ikki staðfest llo-sáttmálan. Hetta hevur svenski mismunarráðharrin Peter Nobel harðliga á-talað, greiðir John Gustavsen frá.

LÍTID FRAMÁ

- "Tú skalt líva aftur um bak fyrri at siggja framá". Hetta er beint, men sjálvur líti eg oftast fram í tíðina. Í Noregi er síður at grava

seg niður í fortíðini, í mótløysið. Eg líti framá fyrri at finna eina leið at halda fast við í framtíðini.

Sjálvsálitið hjá samunum er vaksið, takkað veri bótum útbúgvingsarmøguleikum, sum gera sít til, at samarnir kunnu standa seg ímóti egnari tvístøðu. Samisk Institutt varð stovnað miðskeiðis í sjeitiárunum og samiski háskúlin í oktober 1989. - Hann verður ein týðandi stovnur í nítíðarunum, væntar John Gustavsen.

Listafólk, sum hava fingið góð ummæli og eru vorðin kend, stimbra eisini sjálvsálitið og fremja áhugan og vitanina um samarnar. (umsett: hd)

Samarnir vorðnir partur av Noregi

Síða 12

Besti filmurin

Filmurin um Gásadal, "1700 meter fra fremtiden" hjá Ullu Boje Rasmussen, fekk Nordisk dokumentarfilmpris 1990 á størstu norðurlendsku filmsstevnunni, Nordisk Panorama, sum var í Grimstad í Noregi. Nummar tvey gjørdist "For harde livet" hjá norðmanninum Sigve Endresen.

Nordisk kortfilmpris 1990 fekk finski stuttfilmurin "Sijainen" eftir Antti Peippo, sum doyði í fjør. Filmurin, sum er um barnaminni hansara, var tann seinasti hjá honum. hd